

Dit artikel is verschenen in: *Lust & Gratie*. Nr.66/67, 2001

In 1994 werd bij uitgeverij Vita in Amsterdam het boek *Ik ben een gouden munt* van Gloria Wekker uitgegeven en in 1999 bij Columbia University Press in New York *Female Desires: Transgender Practices across Cultures* onder redactie van Evelyn Blackwood en Saskia Wieringa. In beide boeken is een schat aan gegevens te vinden over erotiek en seksualiteit tussen vrouwen in niet- westerse culturen.

RADICALINSKI EN BURGERTRUT (2001)

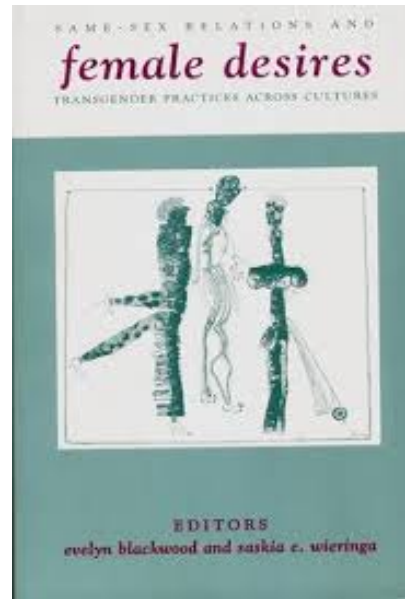
Ineke van Mourik

Op 1 april 2001 was het een feit: klokke twaalf in de nacht van 31 maart op 1 april staan vier homoparen voor de Amsterdamse burgemeester Cohen om de officiële bevestiging van het burgerlijk huwelijk te ontvangen. Voor het stadhuis komen glanzende limousines aanrijden. De deuren gaan open en... Help, dit kan niet waar zijn! Twee witte bruiden kijken stralend in de camera. Dit is een grap, dit is *camp*, dit is Arjan Ederveen in zijn programma '25 Minuten'. Gebiologeerd blijf ik kijken. Een glanzend stel nichten opgetut met corsages volgt de twee bruiden. In de raadszaal hangt de ernst van het historische moment. Wereldwijd worden de beelden uitgezonden. Nederland is wederom gidsland. Nederland gidsland? Mijn eerste gedachte is: hebben we het hier allemaal voor gedaan? Is dit het resultaat van de eeuwenlange strijd tegen discriminatie en geweld tegen homo's: te eindigen als mislukte klonen van hetero's? De volgende is: wat geweldig dat de emancipatie van de homoseksuele medemens een feit is, dat er gelijke rechten zijn verworven.

Ik word gekweld door de eeuwige paradox die ook al een rol speelde in het feminisme. Ik ben voorstander van de emancipatie van vrouwen, het recht om bij wijze van spreke generaal te mogen worden en net zo moordlustig als mannen te mogen zijn. Maar nog meer omarm ik het radicaal-feminisme. Het feminisme dat de mogelijkheden onderzoekt om het anders te doen, om verder te gaan dan emancipatie. Als we allemaal getrouwd en wel in onze eensgezinswoningen zitten, wat hebben we dan eigenlijk gewonnen?

In mij vechten de radicalinski en de burgertrut om voorrang.

Ik ben een gouden munt en Female Desires

Terwijl camera's uit de hele wereld het burgerlijk homohuwelijk vastleggen, denk ik aan twee boeken die in de jaren negentig zijn verschenen en die mij als lesbo-feministe echt vrolijk maken. In 1994 werd bij uitgeverij *Vita* in Amsterdam het boek *Ik ben een gouden munt* van Gloria Wekker uitgegeven en in 1999 bij Columbia University Press in New York *Female Desires: Transgender Practices across Cultures* onder redactie van Evelyn Blackwood en Saskia Wieringa. In beide boeken is een schat aan gegevens te vinden over erotiek en seksualiteit tussen vrouwen in niet-westerse culturen. In het boek van Wekker wordt het matiwerk in Suriname, uitgebreid beschreven. In het boek van Wieringa en anderen, geïnstitutionaliseerde vriendschappen tussen oudere en jonge adolescentenmeisjes, Chinese *sisterhood*-gemeenschappen, Indiaanse *two spirit*-vrouwen die sociaal als man leven, *tombois* in West-Sumatra, vrouwenhuwelijken in Lesotho. Met elke nieuwe variant, elke nieuwe beleving van het vrouwelijke lichaam ontvouwt zich een waaier van *same-seks*-samenlevingsvormen. Vormen van subculturen waarvan het bestaan is weggemoffeld in het antropologische rariteitenkabinet als iets van primitieve volken, of die door wereldse en gecastelijke gezagsdragers botweg worden ontkend of uitgebannen. Eeuwenlang hebben wij ons in de patriarchate luren laten leggen met alle nadelige gevolgen van dien: een rigide systeem met twee soorten regels. Een voor mensen met mannelijke lichamen en een voor mensen met vrouwelijke lichamen die vast omschreven rollen kregen toegewezen onder de beschermende paraplu van de Vadergod en de Heteroseksualiteit, de onaantastbare goddelijke twee-eenheid.

Hel en verdoemenis

Het burgerlijk huwelijk was nog maar net geconsumeerd, de vier echtparen zaten nog na te sudderen op hun bankstellen, of een Rotterdamse imam, met in zijn kielzog een aantal fundi-collega's, begon hel en verdoemenis te preken over homoseksualiteit. Homoseksualiteit zou schadelijk zijn voor de samenleving omdat als deze ziekte zich verspreidt dit zal leiden tot het uitsterven van de menselijke soort. De paus in Rome verkondigde zijn mening over homoseksualiteit enige tijd daarvoor op een wat tolerantere wijze, maar in de kern zit hij op één lijn met zijn fundamentalistische islamitische mannenbroeders. Als mensen er dit soort opvattingen op na houden, zou je bijna wensen dat de voorspellingen van de imam op korte termijn zouden mogen uitkomen.

Vanuit de heilige geschriften, de bijbel en de koran, daalt via de gerokte religieuze bemiddelaars hier op aarde de goddelijke mening over homoseksualiteit op ons neer. En wie waren of zijn wij, nederige aardbewoners, om dit gezag te tartten? Velen hebben in de loop van de tijd dit gezag getart en hebben dit moeten bekopen met hun leven of met maatschappelijke uitstoting. Later toen, althans in het Westen, de heilige geschriften aan kracht begonnen in te boeten werd de vloek van God vervangen door de meer menselijke benadering van de psychiatrie. De zonde werd een ziekte, en daar konden wij het mee doen. Eerst gemangeld door de godsdienst en vervolgens door de wetenschap. Totdat, door grote inspanningen van de homoseksuele gemeenschap zelf, ook deze opvattingen op de helling gingen. Maar wie niet ten prooi wil vallen aan de indoctrinatie van hetero-ideologen, moet permanent al haar of zijn geestelijke vermogens gebruiken om gezond en alert te blijven. Het is bij tijden roeien tegen de stroom in. En als de draak van de indoctrinatie op de ene plek is verdwenen, steekt hij meestal ergens anders zijn kop weer op.

De aan de mens, door God wie weet, gegeven speelsheid, flexibiliteit en variëteit van de menselijke natuur worden door de hetero-ideologen op grove wijze verkwanseld. Ten behoeve van het eigen particulier of politiek gerief, en van het krampachtig in standhouden van een wereld waarvan de fundamenten al lang door houtrot zijn aangetast.

Vrijheid van meningsuiting

Tot mijn grote vreugde was de verontwaardiging - zowel van politieke als niet-politieke zijde - over de uitspraken van de imam groot. Het is al te makkelijk om zijn uitspraken af te doen als een folkloristisch importartikel uit de cultuur van het Rif-gebergte. Meninge, gedachte zijn niet

vrijblijvend. Op den duur creëren zij realiteiten. Dat weten de verkondigers van verderfelijke opvattingen maar al te goed.

De bevrijding van groepen mensen uit de gevangenis van discriminatie en geweld komt mede tot stand dankzij de vrijheid van meningsuiting. Maar diezelfde vrijheid van meningsuiting wordt door velen misbruikt om opnieuw een wereld te scheppen waarin die vrijheid wordt beknot (Iran, Afghanistan, om maar enkele landen te noemen) of om allerlei misstanden te rechtvaardigen (harde porno en uitingen van verbaal geweld, onverteerbare, exhibitionistische en voyeuristische tv-programma's met een hoog Büch- of Frequin-gehalte).

In een redactioneel in de Volkskrant van 11 mei 2001 staat de paradox zwart op wit: 'Zo mogen religieuze opvattingen over de zondigheid van homoseksuelen worden uitgedragen en verkondigd, mits die niet onnodig kwetsend zijn.'

Je mag wel antisemitisch zijn, als het maar niet onnodig kwetsend is. Voel je hem? Het verkondigen van de zondigheid van homoseksualiteit is per definitie kwetsend voor mij en mijn homozusjes en broertjes. Bovendien weet ik zeker dat mijn oude gelovige katholieke moeder zich nog steeds wat aan die zondigheid gelegen laat liggen omdat gezagsdragers deze meningen luid of stilzwijgend blijven uitdragen.

Wat je eigenlijk moet lezen, is het volgende: alles mag worden gezegd en verkondigd zolang het niet uitloopt op concrete mishandeling, moord, doodslag, verdelging en vernietiging. Maar als de grenzen echt worden overschreden, als de woorden in daden worden omgezet, wie beschermt ons dan? Wie gaat dan mee de straat op? Bij wie kunnen we dan onderduiken? Uit onmacht en radeloosheid hebben we een grens getrokken, want de vrijheid van meningsuiting is een hoog goed. Maar tegelijkertijd kan die vrijheid ons de kop kosten. Zoals je van vrijheid van meningsuiting niet kunt zeggen dat die per definitie goed is, kun je dat evenmin zeggen over bij voorbeeld heteroseksualiteit. De misdaden en wangedragingen die in de naam van zogenaamde gezonde heteroseksualiteit worden gepleegd, zijn eindeloos en zouden in een ziek brein kunnen leiden tot *Ausrottung* van homoseksuelen. Nu we toch aan het verdelgen zijn: wat te denken van alle misdaden die mensen pleegden in naam van godsdiensten en niet-religieuze ideologieën? Pagina 3 van de Volkskrant van 11 mei kan ons op nog een idee brengen. Onder een stuk met citaten uit de bijbel en de koran over de verderfelijke van homoseksualiteit staat een artikel over een lesbisch stel dat een man, die bij hen inwoonde, op gruwelijke wijze mishandelde en vermoordde. Weg ermee, met al die vieze potten en andere homo's. Weg met alle religies. Weg met heteroseksuelen. Weg met vrouwen die zich niet aanpassen, weg met iedereen die ons niet aanstaat.

Weg met dieren die andere dieren met hun virus besmetten. Dat laatste hebben we echt gedaan en dat ruimde lekker op. Ja, imam, zo gaan wij in het Westen met onze dieren om en misschien zette u dat aan het denken.

Als er iets of iemand niet deugt, dan zijn wij het zelf, soms ondanks en soms dankzij onze politieke, religieuze, ideologische of seksuele voorkeuren.

Gerieflijk bankstel

Ik ben een religieus, spiritueel mens. Ik zeg dat hier omdat mijn weerzin tegen de vernederende opvattingen van met name de grote gezaghebbende religies mij niet seculier hebben gemaakt. Er bestaan goede en kwalijke vormen van religie en spiritualiteit, van vrijheid van meningsuiting; er bestaat goede en slechte seksualiteit (he, ho of bi), en dit gaat op voor meer zaken. Ik ervaar mijzelf als een deel van een groter geheel dat het aardse overstijgt. Voor mij gaat het zolang ik leef om het eigen gedrag, de verbondenheid met andere mensen en de aarde met alles wat daarop leeft, en om de speelse en creatieve bijdragen die ik kan leveren aan positieve ontwikkelingen in dit tamelijk helse oord.

De traditionele religies hebben, voor zover zij niet drastisch moderniseren, met name waar het opvattingen over vrouwen en andersdenkenden betreft, volkomen afgedaan. Wat voor mij niet heeft afgedaan, is wat er vóór of buiten de grote patriarchale religies was en is. Sporen daarvan zijn te vinden in de twee boeken die ik hierboven al noemde. Deze opmerkelijke boeken kregen nauwelijks of geen aandacht in de Nederlandse media. Nog opmerkelijker is dat zelfs *Lust & Gratie*, dat toch zijn wortels heeft in de lesbisch-feministische beweging, er geen aandacht aan heeft besteed. Deze boeken zouden verplicht voer moeten zijn voor imams, pausen en andere hetero-ideologen. Zij zijn een repliek in de discussie over homoseksualiteit en tegelijkertijd een verfrissend geluid voor onszelf tegen de zelfgenoegzaamheid van de homoseksuele subcultuur.